

PUEY UNGPHAKORN INSTITUTE
FOR ECONOMIC RESEARCH

PIER Research Brief ครั้งที่ 1/2563

นักวิจัยชี้ ผู้หญิงไทยโสดมากขึ้นและมีลูกน้อยลง

ผลการศึกษาชี้ว่าระดับการศึกษาของผู้หญิงไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นโสดมากขึ้นและมีลูกน้อยลง แนะนำภาครัฐควรเพิ่มนโยบายกระตุ้นการแต่งงานและการมีลูกอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในอนาคต

งานวิจัยของ **ผศ. ดร.ศศิวิมล วรณศิริ ปวีณวัฒน์** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ **Ms. Lusi Liao** นักศึกษาปริญญาเอก คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้ศึกษารูปแบบการตัดสินใจแต่งงานและมีลูกของผู้หญิงไทยในช่วงระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา (1985-2017) โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้หญิงไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้หญิงไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นโสดมากขึ้นและมีลูกน้อยลง

ดร.ศศิวิมล ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ “Marriage strike” ที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มที่จะชะลอการแต่งงานให้ช้าลง เนื่องจากระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้ผู้หญิงได้รับค่าจ้างในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น และทำให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการแต่งงานและการลาคลอดบุตรเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยก็พบปรากฏการณ์ “Marriage strike” ในประเทศไทยเช่นกัน โดยพบว่าสัดส่วนของผู้หญิงโสดในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

PUEY UNGPHAKORN INSTITUTE
FOR ECONOMIC RESEARCH

ดร.ศศิวิมล ยังกล่าวอีกว่า สำหรับผู้หญิงไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปนั้น ไม่เพียงแต่จะชะลอการแต่งงานให้ช้าลงเท่านั้น แต่มีแนวโน้มที่จะอยู่เป็นโสดตลอดไปเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยงานวิจัยที่ผ่านมาเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “Gold miss” และพบว่าเกิดปรากฏการณ์นี้ในประเทศพัฒนาแล้วในทวีปเอเชียหลาย ๆ ประเทศ เช่น เกาหลีใต้ หรือ ญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งปรากฏการณ์ “Gold miss” นี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศในทวีปเอเชียเหล่านี้ ที่คาดหวังให้ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องรับผิดชอบทั้งการดูแลครอบครัวในฐานะแม่บ้าน และการทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ไปพร้อม ๆ กัน โดยความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิงนี้ ทำให้ผู้หญิงในทวีปเอเชียโดยเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาสูงเลือกที่จะให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวมากกว่าการแต่งงานมีครอบครัวและมีแนวโน้มที่จะอยู่เป็นโสดมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบอีกว่า ผู้หญิงไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีโอกาสที่จะแต่งงานลดลง 14% เมื่อเทียบกับผู้หญิงไทยที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมหรือต่ำกว่า และหากผู้หญิงไทยกลุ่มนี้แต่งงานจะมีจำนวนลูกที่น้อยกว่ากลุ่มอื่น โดยผู้หญิงไทยที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น 1 ปี มีแนวโน้มที่จะมีลูกลดลง 10% ซึ่งปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งของอัตราการเกิดที่ลดลงในประเทศไทย และปัญหาที่จะตามมาในอนาคต คือ การขาดแคลนกำลังแรงงานของประเทศ

ดังนั้น ภาครัฐควรเพิ่มนโยบายสนับสนุนสถาบันครอบครัวอย่างเร่งด่วนและจริงจัง ผ่านนโยบายกระตุ้นการแต่งงานและการมีลูกอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบดังเช่นในบางประเทศ เช่น สิงคโปร์ ที่ให้ความสำคัญตั้งแต่การเริ่มต้นชีวิตคู่ การมีลูก การเลี้ยงดูลูก โดยมีมาตรการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเงินทุนสนับสนุนและการลดหย่อนภาษี เป็นต้น

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์